

Kalfsvleesproductie Agenda 2000

Is de sector in staat om, bij lagere opbrengstprijzen, uitgangsmateriaal te verwerven?

Bert Loseman

Informatie- en KennisCentrum Landbouw/Ede, november 1998

© 1998 Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Informatie- en KennisCentrum Landbouw, Postbus 482, 6710 BL EDE.

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij het gebruik van gegevens uit deze publicatie.

Oplage 25 exemplaren

Samenstelling Bert Loseman

Druk Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Facilitaire Dienst

Voorwoord

In Agenda 2000 wordt de basis gelegd voor een verdergaande hervorming van, onder andere, het rundvleesbeleid.

De beleidsdirectie Internationale Zaken (IZ) heeft het IKC-L opdracht gegeven de consequenties van het voorgestelde rundvleesbeleid voor de kalfsvleesproductie na te gaan.

Kalfsvleesproductie is in een aantal lidstaten een belangrijke sector. Enerzijds levert de sector een gevraagd product, anderzijds zorgt ze voor een aanzienlijke meerwaarde van de kalveren uit de melkveehouderijsector.

In deze notitie wordt vastgesteld dat de wijzigingen in het rundvleesbeleid, zoals ze zijn voorgesteld, grote gevolgen kunnen hebben voor de kalfsvleesproductie. De concurrentiepositie op de markt van nuchtere kalveren dreigt zodanig te verslechteren dat de sector de productieomvang niet zal kunnen handhaven.

Een afname van het aantal kalveren dat een kalfsvleesbestemming krijgt, houdt bijna automatisch in dat die dieren ingezet gaan worden voor de rundvleesproductie. Dat zal de problemen op de overvolle rundvleesmarkt verergeren.

Momenteel zijn we in de fase dat de Europese Commissie de definitieve voorstellen voorbereidt.

Ik ben ervan overtuigd dat deze notitie een belangrijke bijdrage aan de beleidsvorming en standpuntbepaling kan leveren.

Ir. H.A. Gonggrijp
Hoofd Informatie- en KennisCentrum Landbouw

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Achtergrond	7
1.2	Aanleiding	7
1.3	Doel	7
2	Kalfsvleesproductie	8
2.1	Omvang en betekenis	8
2.2	Ontwikkeling kunstmelkprijs	8
2.3	Gewenste ontwikkeling prijs uitgangsmateriaal	9
2.4	Probleemstelling	9
3	Beschikbaarheid van kalveren voor de kalfsvleesproductie	10
3.1	Aanbod kalveren	10
3.2	Vraag naar stierkalveren voor de rundvleesproductie	10
3.3	Vraag naar vaarskalveren voor rundvleesproductie	11
3.4	Vraag vanuit de kalfsvleesproductie	12
4	Waarde van het zwartbonte kalf bij alternatief gebruik	13
4.1	Vaarzen	13
4.2	Stieren	13
4.3	Ossen	14
5	Conclusies	16

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In 1992 heeft het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) in de Europese Unie een belangrijke hervorming ondergaan. Een ingrijpend onderdeel bij het rundvleesbeleid was de invoering van een combinatie van prijsverlaging en compenserende steun.

In 1997 heeft de Unie via het document Agenda 2000 uiteengezet dat zij vindt dat het moment is gekomen om het GLB een nieuwe impuls te geven.

De Europese Commissie heeft in 1998 een pakket voorstellen gepresenteerd waarin de, in Agenda 2000 uiteengezette, hoofdlijnen zijn omgezet in wetsteksten.

Wat betreft het rundvleesbeleid wordt voorgesteld tot een interventieprijsdaling tot 30% medio 2002. Op dat tijdstip zal tevens de interventieregeling vervangen worden door een particuliere opslagregeling. De verminderde opbrengsten van een producent zullen voor 80% gecompenseerd worden via verhoging van de dierpremies.

1.2 Aanleiding

Jaarlijks krijgen in de Unie ca. 5,7 miljoen kalveren een kalfsvleesbestemming. Daarmee wordt jaarlijks ongeveer 800.000 ton kalfsvlees geproduceerd.

Deze productie vindt vooral plaats in Frankrijk, Italië, Nederland, Duitsland en België. Vooral in Nederland is deze activiteit, ten opzichte van rundvleesproductie, belangrijk.

Verondersteld wordt dat de voorgestelde wijzigingen van het rundvleesbeleid belangrijke gevolgen zal hebben voor de kalfsvleesproductie. Door het LEI is inmiddels aangetoond dat een sterke correlatie bestaat tussen de marktprijzen van rund- en kalfsvlees.

Verwacht moet worden dat de voorgestelde verlaging van de interventieprijs zal leiden tot 30% daling van de rundvleesprijs. In het verlengde daarvan moet rekening worden gehouden met een ca. 25% lagere kalfsvleesprijs.

Er is tevens vastgesteld dat tot heden lagere opbrengstprijzen voor een belangrijk deel gecompenseerd konden worden door een lagere prijs te betalen voor het uitgangsmateriaal.

1.3 Doel

De verwachte prijsdaling voor het rundvlees heeft zodanige gevolgen voor de marktprijs van kalfsvlees dat de kosten ingrijpend moeten dalen om de productie te kunnen continueren.

Door Directie IZ van het Ministerie van LNV is aan het IKC-L opdracht gegeven om inzicht te geven in de kostprijsontwikkeling van kalfsvleesproductie en de beschikbaarheid en de prijs van het uitgangsmateriaal. Alle gehanteerde prijzen dienen weergegeven te worden in ecu's, waarbij verondersteld wordt dat 1 ecu = hfl 2,20

2 Kalfsvleesproductie

2.1 Omvang en betekenis

Gemiddeld is in deze sector jaarlijks 5,7 miljoen (excl. VSP-invloed) kalveren gebruikt. Daarmee wordt bijna 800.000 ton kalfsvlees geproduceerd. En wordt op een productie van 7,1 miljoen ton rundvlees de productie van extra 0,8 miljoen ton rundvlees voorkomen.

Tabel 1 Kalfsvleesproductie in de lidstaten als percentage van rund- en kalfsvleesproductie

1996	percentage
België	13
Denemarken	3
Duitsland	4
Griekenland	16
Spanje	1
Frankrijk	15
Ierland	0
Italië	15
Luxemburg	5
Nederland	33
Portugal	10
Verenigd Koninkrijk	0
Oostenrijk	6
Zweden	3
Finland	1
EU-15	10

Gespecialiseerde productie vindt vooral plaats in Frankrijk, Italië, Nederland, België en Duitsland.

2.2 Ontwikkeling kunstmelkprijs

De kostprijs van kunstmelk zal enigszins beïnvloed worden door aanpassing van het zuivelbeleid, waarin een prijsdaling van 15% wordt voorzien.

Mager melkpoeder (MMP) is een belangrijke doch dure component. Het was voor de kalversector interessant om te gebruiken doordat de EU gebruik stimuleerde via een belangrijke subsidie. De marktprijs van MMP zal waarschijnlijk dalen van 2055 naar 1747 ecu per ton.

De Cie stelt in de "Raming van de financiële consequenties van de voorstellen van de commissie voor de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid" onder "Melk en zuivelproducten" dat de steun voor MMP lager zal worden door de prijsverlaging. Hieruit mag afgeleid worden dat de prijs van dit product voor de kalversector niet verlaagd zal worden.

Een andere belangrijke component is weipoeder. Er wordt aangenomen dat de marktprijs hiervan ca. 10% zal dalen. Kunstmelk bestaat voor ca. 40% uit weipoeder. Momenteel is de prijs ca. 0,50 ecu per kg.

De invloed van 10% prijsdaling van weipoeder is dus 10% van 0,50 ecu: 0,05 ecu. Omdat kunstmelk voor 40% uit weipoeder bestaat is de invloed op de kunstmelkprijs 40% van 0,05 ecu = 0,02 ecu per kg.

Bij een gebruik van 343 kg kunstmelk om 142 kg kalfsvlees te produceren daalt het aandeel voerkosten in de kostprijs van kalfsvlees van 2,20 ecu naar 2,15 ecu.

2.3 Gewenste ontwikkeling prijs uitgangsmateriaal

Naast kunstmelk vormen de kosten van het uitgangsmateriaal in belangrijke mate de kostprijs van het kalfsvlees. In de overige kosten zit geen rek om de marge te ondersteunen. O.a. zal de invoering van het Kalverenbesluit de huisvestingskosten verhogen.

Om inzicht te krijgen wordt hierna de huidige en de toekomstige kostprijs van het kalfsvlees benaderd. Het realiseren van een opbrengstprijis die minimaal op het niveau van de kostprijs ligt, vormt de basis van de beoordeling.

Tabel 2 De kostprijs per kg kalfsvlees (EU-voerpakket)

	Kostprijs nu	Kostprijs 2003	Kostprijs 2003 incl. Nuka-aanpassing
Nuka	1,27 (180/nuka)	1,27 (180/nuka)	0,24 (34 ecu per nuka)
Kunstmelk	2,20	2,15	2,15
Overige dir. Kosten + contractverg.+ Marge	0,84	0,84	0,84
Kostprijs (= minimale opbrengstprijis)	4,31	3,94	3,23

Er is vastgesteld dat de correlatie tussen rund- en kalfsvleesprijs erg groot is. Daardoor mag verwacht worden dat, bij een prijsdaling van 30% van rundvlees de marktprijs voor kalfsvlees 25 - 30% zal dalen. Als kostprijs in 2003 is uitgegaan van 3,23 ecu per kg: 75% van de gemiddelde opbrengstprijis van de afgelopen jaren.

2.4 Probleemstelling

Om de marges te handhaven zal voor het gemiddelde kalf, franco mesterij, niet meer dan 34 ecu betaald kunnen worden. Af boerderij is dat gem. ca. 18 ecu. Grofweg voor vaarskalveren -0 ecu en voor stierkalveren 45 ecu.

Het lijkt niet realistisch te verwachten dat voor deze bedragen het uitgangsmateriaal aangekocht kan worden. In de volgende hoofdstukken wordt nagegaan in hoeverre de vraag naar uitgangsmateriaal vanuit de kalfsvleessector concurrerend blijft.

3 Beschikbaarheid van kalveren voor de kalfsvleesproductie

3.1 Aanbod kalveren

De productie van kalveren is de afgelopen jaren licht gedaald: uit extrapolatie van Nederlandse gegevens blijkt het aantal kalveren uit de melkveehouderij jaarlijks met bijna 180.000 stuks af te nemen terwijl het aanbod uit de zoogkoeienhouderij jaarlijks met bijna 170.000 stuks toeneemt.

De groei van de zoogkoeienhouderij zal door het verlagen van het aantal premierechten voor zoogkoeien op z'n minst stagneren. Het beschikbaar stellen van vaarzenpremies (max. 20% van het aantal zoogkoeien) zal het aantal zoogkoeien verder onder druk brengen en het aantal aan te houden vaarskalveren op peil houden. Daardoor zal het aanbod aan kalveren ongeveer gelijk blijven of enigszins dalen.

Verwacht mag daarom worden dat de komende jaren het totaal aanbod van kalveren jaarlijks met ongeveer 180.000 stuks zal dalen.

Import van kalveren uit derde landen is gequoteerd.

3.2 Vraag naar stierkalveren voor de rundvleesproductie

Stierkalveren hebben een uiteenlopende rundvleesproductiegeschiktheid. Naarmate de ouders melktypischer zijn, neemt de waarde van het kalf voor de rundvleesproductie af. Door de wijzigende verhouding tussen het aantal melk- en zoogkoeien is gemiddeld de rundvleesproductiegeschiktheid toegenomen.

De kalfsvleessector gebruikt vooral melktypisch uitgangsmateriaal. Hoewel ze ook met beter materiaal kunnen werken is het vooral de concurrentie met de rundvleessector die ze dat bemoeilijkt.

In Agenda 2000 ontstaat een nieuwe situatie, waarin mogelijk de concurrentieverhouding tussen de rund- en kalfsvleessectoren wijzigt. Om daar inzicht in te krijgen volgen hier enkele begrotingen van exploitaties, gebaseerd op Nederlandse gegevens. Het hier geschetste systeem vertegenwoordigt ca. 80% van de Europese vleesstierenhouderij. Mogelijkheden tot saldohandhaving wordt daarbij het criterium.

In de begroting "2003" wordt rekening gehouden met de verwachting dat in de nieuwe marktsituatie krachtvoer en snijmais goedkoper worden. Het uitgangsmateriaal is 71 ecu goedkoper gewaardeerd. Dit is een daling met 20%. De reden voor deze relatief beperkte daling is dat uit eerdere verkenningen reeds is gebleken dat vleesstierenhouderij met uitzicht op een premie interessant blijft.

Tabel 3 Saldo per afgeleverde vleesstier

	#	Gem. Afgelopen jaren		"2003"	
		Prijs		Prijs	
Opbrengsten	380 kg	2,85	1083	2,00	760
Kosten:					
Kalf			356		285
Kunstmelk	45 kg	1,16	52	1,136	51
Snijmaïs	1870 kvevi	0,136	254	0,114	213
Krachtvoer	1100 kg	0,173	190	0,155	171
Gez. Zorg	490 dgn	0,036	18		18
Rente			44		36
Uitval			27		25
Alg. Kosten	490 dgn	0,059	29		29
Totaal dir. Kosten			970		828
Saldo/afgel. Stier			113		-68
Idem + ¼ premie	¼	135	147	355	21
Idem + ½ premie	½	135	181	355	110
Idem + ¾ premie	¾	135	214	355	198
Idem + 1 premie	1	135	248	355	287

NB Als van een deel van de premie wordt uitgegaan, wordt aangenomen dat het aantal gehonoreerde premies verlaagd is in verband met overschrijding van het regionale quotum.

In bovenstaande berekening blijkt het toegenomen belang van de beschikbaarheid van een (deel van de) premie voor de producent. Voor een dier met een volle premie kan zelfs nog 39 ecu méér voor het uitgangsmateriaal betaald worden om toch het saldo van de afgelopen jaren te behalen. Anders gezegd: het gemiddelde saldo van de afgelopen jaren kan bij een volle premie behaald worden door voor het uitgangsmateriaal 91% van de gemiddelde prijs van de afgelopen jaren te betalen. Voor de ¾ premie-situatie geldt voor saldohandhaving als prijs voor de nuka 76% van de gemiddelde prijs van de afgelopen jaren

Globaal kan worden gesteld dat vanaf uitbetaling van ¾ premie per stier de stierenhouder uitzicht heeft op een saldo waarmee hij gemotiveerd wordt de productie te continueren.

Bovenstaand beeld geldt ook voor de ossenhouderij. In tabel 7 is daarvan een berekening opgesteld op basis van Ierse gegevens.

De EU-productie van stieren en ossen per jaar ligt de afgelopen jaren vrij stabiel op ca. 11.500.000 stuks. Daarvan werd aan ca. 78% een premie verleend.

Het nieuwe premieplafond ligt op ruim 9 miljoen stuks. Daarmee ligt dit aantal binnen het niveau ¾ tot 1 premie per geproduceerd mannelijk dier.

Op basis hiervan mag verondersteld worden dat:

- er verplaatsing van productie zal plaatsvinden naar meer premiegerechtigde situaties;
- er vrijwel geen stieren meer zullen worden gemest in, op premie uitzichtloze, situaties;
- het interessant is om, met uitzicht op een hele premie, bij uitbetaling vanaf gem. ¾ premie per stier te (blijven) produceren;
- er geen reden is te verwachten dat de productie in aantal dieren zal krimpen;
- er vanuit de premiegerechtigde situaties een opwaartse druk zal zijn op de prijs van het uitgangsmateriaal tot ongeveer het prijspeil van de afgelopen jaren.

3.3 Vraag naar vaarskalveren voor rundvleesproductie

Rundvleesproductie met vaarskalveren lijkt sinds de vorige hervorming van het Rundvleesbeleid minder interessant omdat voor de verwachte opbrengstdaling van het vlees geen compensatie beschikbaar was gesteld. Toch blijkt de productie van slachtvaarzen de laatste jaren tamelijk stabiel op ruim 4 miljoen dieren.

Redenen daarvoor zijn gelegen in het feit dat de meeste vaarskalveren worden aangehouden om melk- en zoogkoeien te vervangen. Een deel ervan wordt op de leeftijd van 1,5 - 2 jaar uitgeselecteerd vanwege niet-drachtig worden enz. Deze dieren krijgen dan een slachtbestemming.

Aangenomen kan worden dat deze handelwijze wordt voortgezet. Enerzijds kan de lagere opbrengstprijs voor een slachtvaars het aantal aan te houden vaarskalveren negatief beïnvloeden. Anderzijds is er verhoudingsgewijs steeds meer ruwvoer beschikbaar, komt de nukaprijs van een vaarskalf sterk onder druk te staan en is het voor een veehouder erg aantrekkelijk over een ruime selectieruimte te beschikken.

Daarnaast levert een slachtvaars een specifieke, gevraagde kwaliteit voor een groot aantal slaggers.

Bij dalende nukaprijzen zullen meer vaarskalveren worden aangehouden.

In samenhang met het verminderende aantal vaarskalveren (door het krimpen van het aantal melkkoeien en de stagnerende zoogkoeienstapel) en de mogelijkheid dat enkele lidstaten voor vaarzen een deel uit de vleesenveloppe beschikbaar stellen, mag aangenomen worden dat geen relevant deel extra ter beschikking gaat komen voor andere doeleinden (kalfsvleesproductie).

3.4 Vraag vanuit de kalfsvleesproductie

De sector is ingericht op de productie en verwerking van ongeveer 800.000 ton kalfsvlees per jaar. De productie wordt volledig en zonder steun in de markt geplaatst.

Momenteel vinden investeringen plaats welke noodzakelijk zijn om te voldoen aan het Kalverenbesluit. Daarmee wordt in belangrijke mate tegemoetgekomen aan welzijnseisen vanuit de maatschappij.

De vooruitzichten voor de sector zijn positief mits realisering van het aangepaste rundvleesbeleid de concurrentiepositie om het uitgangsmateriaal niet zal aantasten.

De sector is jaarlijks ca. 5,7 miljoen kalveren nodig.

4 Waarde van het zwartbonte kalf bij alternatief gebruik

De basis wordt gevormd door de slachtwaarde van het nuchtere kalf. Die zal in 2003 ca. 36 ecu af boerderij kunnen bedragen (opbrengst ca. 20 kg à 3,60 ecu,- = 72 ecu - 36 ecu transport- en slachtkosten).

4.1 Vaarzen

Het produceren van rundvlees met vrouwelijke dieren is in het algemeen niet interessant. De vraag naar vaarskalveren daarvoor zal niet toenemen. (Zie ook 3.3)

4.2 Stieren

De stierkalverenmarkt blijft, gezien de perspectieven van bedrijven met meer dan ca. $\frac{3}{4}$ premie per stier, op een redelijk prijshoudend niveau. Daaruit mag verwacht worden dat de vraag naar rundvleesproductiegeschikt uitgangsmateriaal intact blijft.

De vraag is bij welk prijsniveau de stierkalveren met een lagere rundvleesproductiegeschiktheid (melk- en dubbeldoelrassen) een rundvleesbestemming zullen krijgen.

Om daar inzicht in te krijgen worden hierna enkele verkennende begrotingen gemaakt van een exploitatie op basis van gebruik van gras en voordroogkuil; tamelijk extensief zoals momenteel ongeveer 20% van de vleesstieren in de EU worden gemest. Bij de hoogte van de nieuwe premies wordt uitgegaan van de basispremie plus de max. top-up uit de enveloppe.

Als prijs van het uitgangsmateriaal wordt 45 ecu gehanteerd: de maximale prijs welke de kalversector voor een stierkalf kan betalen.

Tabel 4 Saldo per afgeleverde zwartbonte vleesstier:

	#	Gem. Afgelopen jaren		"2003"	
		Prijs		Prijs	
Opbrengsten	295 kg	2,60	767	1,82	537
Kosten:					
Kalf			182		45
Kunstmelk	45 kg	1,16	52	1,136	51
Gras/voordroogkuil			171		171
Krachtvoer	1200 kg	0,173	208	0,155	186
Gez. Zorg	529 dgn	0,036	19		19
Rente			52		36
Uitval			39		25
Alg. Kosten	529 dgn	0,059	31		31
Totaal dir. Kosten			754		564
Saldo/afgel. Stier			13		-27
Idem + $\frac{1}{4}$ premie	$\frac{1}{4}$	135	47	355	42
Idem + $\frac{1}{2}$ premie	$\frac{1}{2}$	135	81	355	151
Idem + $\frac{3}{4}$ premie	$\frac{3}{4}$	135	114	355	239
Idem + 1 premie	1	135	148	355	328

Een (extensieve) melkveehouder en akkerbouwer wordt geïnteresseerd zodra een saldo per ha van ca 800 -900 ecu mogelijk blijkt. Het betreft de hectares die "over" zijn tot ca. 2 gve/ha.

Van 1 ha grasland kunnen ongeveer 7 stieren afgemest worden. Het saldo per ha bij verschillende premiebenuttingen is achtereenvolgens:

Tabel 5 Saldo zwartbonte vleesstierenhouderij per ha grasland

Nukaprijs ecu→	45	70	95	120	145	170	195
¼ premie	294						
½ premie	1057	882					
¾ premie	1673	1498	1323	1148	973	798	
1 premie	2296	2121	1946	1771	1596	1421	1246

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het voor extensieve bedrijven interessant is om deze stiertjes te mesten. Indien gem. een halve premie benut kan worden is het stierkalf nog ca 70 ecu waard; in de ¾ premie-situatie tot ongeveer 170 ecu.

Als een volledige premie benut kan worden, wordt de exploitatie zelfs zeer interessant omdat niet verwacht moet worden dat het zwartbonte kalf bijna zo duur zal worden als een beter geschikt half- of heel vleesrasstype.

4.3 Ossen

Ca. 20% van de mannelijke dieren voor de rundvleesproductie worden als os afgemest. Met name in het Verenigd Koninkrijk en Ierland is deze exploitatie gebruikelijk. In de regel wordt zwartbont (Friesian) uitgangsmateriaal gebruikt. Soms worden ook gebruikskruisingen van een melkras met een vleesras gebruikt.

Om een indruk te geven van de aantrekkelijkheid van ossenmesterij te geven bij verschillende nuka-prijzen wordt daarvan een verkennende begroting gemaakt, gebaseerd op resultaatberekeningen uit Ierland.

De gehanteerde prijzen en intensiteit van de houderij hebben dus ook betrekking op de Ierse situatie en staat daarmee model voor een extensieve vorm van rundvleesproductie. Ook hierbij wordt ervan uitgegaan dat de premie bestaat uit de basispremie plus de max. top-up uit de vleesenveloppe.

Tabel 6 Saldo per afgeleverde HF-os

	#	Gem. Afgelopen jaren		"2003"	
		Prijs		Prijs	
Opbrengsten	300 kg	2,11	633	1,48	444
Kosten:					
Kalf			125		45
Kunstmelk	25 kg	1,63	41	1,60	40
Gras/voordroogkuil			237		237
Krachtvoer	380 kg	0,19	73	0,17	65
Gez. Zorg, div.	912 dagen	0,06	55		55
Rente			54		45
Uitval			9		6
Rest alg. Kosten			40		40
Totaal dir. Kosten			634		533
Saldo/afgel. Stier			-1		-89
Idem + ½ premie	½	108,7	53	265	43
Idem + 1 premie	1	108,7	104	265	176
Idem + 1 ½ premie	1 ½	108,7	158	265	309
Idem + 2 premies	2	108,7	212	265	441

Een (extensieve) melkveehouder of akkerbouwer in Nederland wordt geïnteresseerd zodra een saldo per ha van ca 800 - 900 ecu mogelijk blijkt. Het betreft de hectares die "over" zijn tot ca. 2 gve/ha. In enkele lidstaten met extensieve bedrijfsvoeringen en aanmerkelijk lagere grondkosten ligt die grens mogelijk reeds bij ca. 250 ecu

Van 1 ha grasland kunnen jaarlijks 1,43 ossen afgemest worden. Het saldo per ha bij verschillende premiebenuttingen zijn achtereenvolgens:

Tabel 7 Saldo zwartbonte HF-ossenhouding per ha grasland

Nukaprijs ecu →	45	70	95	120	145	170	195
½ premie	61						
1 premie	252						
1 ½ premie	442	406	370	334	298	262	
2 premies	631	595	559	523	487	451	415

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het voor extensieve bedrijven met lage grondprijzen interessant is om deze stierkalveren als os af te mesten. Indien gem. 1 ½ keer de premiewaarde per os wordt uitgekeerd, is het kalf tot 175 ecu waard.

Als een volledige premie benut kan worden, wordt de exploitatie zelfs zeer interessant omdat niet verwacht moet worden dat het zwartbonte kalf even duur zal worden als een beter geschikt half- of heel vleesrastype.

Het rendement van ossenhouding kan in de praktijk hoger uitvallen door extra aanvulling vanuit de extensiveringspremie en (in enkele lidstaten) de seizoenscorrectieregeling.

5 Conclusies

De aanpassing van het rundvleesbeleid heeft grote gevolgen voor de verschillende exploitatievormen. De productie van stieren- en ossenvlees zal zich verplaatsen van niet-premiegerechtigde situaties naar bedrijven waarin uitzicht op een premie per dier aanwezig is.

Het uitzicht hebben op een premie wordt van beslissende invloed op de beslissing van de ondernemer een rund voor de rundvleesproductie op te zetten.

Als, door overschrijding van het regionale quotum van speciale premies, de ondernemer gekort wordt in de hoeveelheid uitbetaalde premies, zal hij de exploitatie continueren als hij uitzicht blijft houden op de waarde van $\frac{3}{4}$ of meer premie per stier of $1\frac{1}{2}$ of meer premie per os.

Het is waarschijnlijk dat de vleesstieren- en ossenhouderij in omvang ongewijzigd blijft. Het is niet uitgesloten dat de vraag naar uitgangsmateriaal vanuit deze sectoren zelfs enigszins zal toenemen.

Het wordt aantrekkelijk om op extensieve (<2 gve/ha) (melkvee-)bedrijven zwartbonte stieren te mesten. Vooral als $\frac{3}{4}$ - of meer premie(waarde) per stier mogelijk is.

Voor de kalfsvleessector is continuïteit slechts mogelijk als de prijs van het uitgangsmateriaal daalt tot gem. ca. 34 ecu per kalf. Het is niet realistisch te veronderstellen dat voor zo'n prijs kalveren beschikbaar komen.

Verwacht moet worden dat de prijs van een zwartbont stierkalf op het niveau van rond 170 ecu blijft. Daardoor wordt de marge per vleeskalf ca. 130 ecu lager. Daarmee wordt het onmogelijk om bij de verwachte lagere kalfsvleesprijzen de productie te handhaven.

De kalversector zal dan voor een belangrijk deel gesaneerd worden. Slechts een klein deel zal mogelijk in staat blijven een extra koopkrachtige vraag te bedienen.

Het volume rund- en kalfsvlees zal in dit scenario mogelijk stijgen met ongeveer 0,5 miljoen ton. (Indien er voor ca 300.000 ton kalfsvlees vraag blijft bestaan bij een prijs van ca. 4 ecu per kg).